

Stævningskov/ Gærdselsskov

Langeland maj 2010

Tåsinge Vejlen

Indholdsfortegnelse	Side
Dagmar og Lenes dagbogsnotater	2 – 26
Torsdag den 13.05	2
Lokalitet 1 - Valdemar Slot	2
Lokalitet 2 - Tåsinge Vejen	3
Lokalitet 3 – Monnet	5
Apotekerhaven	7
Fredag den 14.05	10
Lokalitet 4 – Fakkebjerg	10
Lokalitet 5 - Gulstav Mose og Gulstavskovene	11
Lokalitet 6 – Dovnsklint	15
Lokalitet 7 - Nørreballe Nor	16
Lokalitet 8 - Ristinge Klint	17
Lokalitet 9 - Herregården Skovsgaard	18
Lørdag den 15.05	21
Lokalitet 10 - Longelse Bondegårdsskov	21
Lokalitet 11 - Tranekær Slot	24
Lokalitet 12 - Stengade Skov	26
Bilag:	
Blomsterliste	27
Fugleliste	31

Torsdag den 13.05

Vi mødtes i Hillerød ved stationen. Vejret var koldt, gråt og diset. Bussen var igen Jyttes bus, men denne gang med Henrik som chauffør. Hyggeligt at gense de mange, som også skulle med på denne tur. Vi skulle køre kl. 9, og alle på nær Bo var kommet. Der blev kigget efter ham på den anden side af stationen. Da klokken var 9.15 kørte vi. Lige da vi var startet, kom en mand løbende med en stor taske på skulderen. Vi troede først det var Bo, men nej han ville ikke med os. ”Det gør ikke noget, vi tager bare den næste flotte fyr”, sagde en.

På turen over Sjælland fik vi en ny kopi af programmet med en mindre rettelse. Landskabet var blevet smukt grønt med enkelte rapsmarker, der var begyndt at lyse gult i toppen. På markerne sås hist og her rådyr, harer, og fasaner. Vi fortsatte over den flotte Storebæltsbro, hilste på Sprogø i forbifarten og så alle de får, som græssede der. Der blev læst, snakket og småsovet undervejs.

Rapsmark

Sprogø

Vi havde en tissepause i Knudshoved, hvor der var lang kø ved dametoiletet. Vi kørte ned langs Nyborg Strand forbi Holckenhavn slot, (som engang har været ejet af Chr. den IV's svigermor, Ellen Marsvin) og ned mod Svendborg. Selv om det var diset vejr, var det meget smukt at køre gennem de små velholdte landsbyer med pyntelige huse og haver, der bugnede af blomstrende frugttræer. Vi så flere kønne kirker undervejs. Vi fik en lille rundtur i Svendborg, der var lidt omkørsel. På Tåsinge kørte vi gennem Vindeby og Troense og så de smukke gamle hus på vejen til Valdemars Slot.

Lokalitet 1 – Valdemar Slot

Valdemars Slot – Slottets forgænger var herregåden Kjærstrup, der omtales omkring 1300. I slutningen af 1300-tallet kom det under bispestolen i Odense, og ved reformationen overgik det til kronen. Slottet blev solgt til private i 1573 og var senere ejet af bl.a. Ellen Marsvin og Kirstine Munk. Gården blev nedrevet 1636-39 efter ordre fra Christian den 4., der i stedet opførte Valdemar Slot i 1639-44 til sønnen Valdemar. I 1677 erhvervede søhelten Niels Juel herregården, og i midten af 1700-tallet fik hovedbygningen sit nuværende udseende. Fra da af stammer også porthuse, stald- og vognlænger, samt pavillonen ved stranden. Nuværende ejer er [Caroline Elizabeth Ada Nielsdatter baronesse Iuel-Brockdorff gift Fleming](#).

Her havde vi et kort stop på ca. 20 min. Vi gik lidt rundt og så på de gamle bygninger, og lidt på fugle og planter. Det var ikke tid til at gå ind og se slottet.

Valdemar Slot

Hyrdetaske
Pinselilje
Rød Tvetand
Løgekarse
Nikkende Fuglemælk

Capsella bursa-pastoris
Narcissus poeticus
Lamium purpureum
Alliaria petiolata
Ornithogalum nutans

Grågæs på marken

Anser anser

En lille kanon

Fornemt køkken

Derefter kørte vi gennem Bregninge ud mod Vornæs til

Lokalitet 2 – Tåsinge Vejlen

Fyns Amt købte Vejlen og Noret i 1997 – i alt 60 ha. Målet var at forbedre forholdene for dyr og planter i området samt give offentligheden bedre adgang til at iagttage fuglene i Vejlen. Den ejes nu af Skov- og Naturstyrelsen. Inden Amtets køb var her intensiv jagt – nu har fuglene fået fred. Engene rundt om Vejlen var afgræssede for 30 år siden. Senere er mange af dem groet til i tagrør. Vejlen er lavvandet med en middeldybde på 0,6 m. Den åbne fjord var dybere. Tidernes aflejringer ligger i op til 4,5 m tykke lag. Vejlen er tilført store mængder kvælstof og fosfor, der får alger til at gro voldsomt. Det gør vandet uklart. Myndighederne arbejder for at tilførslen af spildevand fra nærliggende ejendomme skal ophøre, samt for at nedbringe tilførslen af

næringsstoffer fra landbruget. Målet er klart vand med mange vandplanter. Sigtdybden i dag er kun en halv meter.

Frokost i læ af huset

Frokost på gangbroen

Da vi kom ud af bussen, var der et bord med bænke. Her havde vi 1 time og skulle endelig have vores frokost. Vi gik næsten alle ud mod fuglehuset. Undervejs kiggede vi på de planter, der stod langs med stien. Man kunne godt se, det har været et meget koldt forår. Flere stillede sig i læ af huset og nød de medbragte klemmer. Der var trængsel med stående taffel. Andre gik ikke helt ud til huset, for der var ikke så megen plads. De satte sig i stedet for på gangbroen ud til huset, næsten med fødderne i vand. Charlotte havde fødselsdag, og hun gav en dram, gammel dansk og porse snaps.

Sumpkarse *Cardamine pratensis ssp. paludosa*

Eng-Kabbeleje *Caltha palustris ssp. palustris*

Eng-Kabbeleje
Sumpkarse
Løgekarse
Skvalderkål
Rød Tvetand
Mælkebøtte
Kær-Tidsel

Rørspurv
Gråstrubet Lappedykker
Gravand

Caltha palustris ssp. palustris
Cardamine pratensis ssp. paludosa
Alliaria petiolata
Aegopodium podagraria
Laminum purpureum
Taraxacum
Cirsium palustre

Emberiza schoeniclus
Podiceps grisegena
Tadorna tadorna

Blishøne
Knopsvane
Fiskehejre
Sanglærke
Rørsanger
Grågås med ællinger

Fulica atra
Cygnus olor
Ardea cinerea
Alauda arvensis
Acrocephalus scirpaceus
Anser anser

Hattedame

Der kigges på fugle

Vi havde et lille mellemstop ved Noret på vej til Monnet. Her skulle der være mange fugle, men det var der nu ikke. Men der var nogle lokale fuglekiggere. På en bænk ved et lille hus sad der en ældre dame med en smuk hat. Dagmar sagde til damen, at det var en meget smuk hat og fik lov til at tage et billede af den.

Her hørte vi og så
Rørhøg
Toppet Lappedykker
Gråstrubet Lappedykker

Circus aeruginosus
Podiceps cristatus
Podiceps grisegena

Lokalitet 3 – Monnet

Monnet på Tåsinge er region Fyns største strandeng. Den ligger på sydspidsen af Tåsinge. Der er øde og fladt hele horisonten rundt. Fra den ensomt beliggende Vårø Knude er der udsigt over store dele af det sydfynske Øhav. Monnet bliver årligt overskyldt af havet under kraftige efterårs- og vinterstorme, derved holdes bevoksningen nede. Stedet er en af region Fyns vigtigste strandengslokaliteter botanisk set. Men også dyrelivet er interessant. Her yngler bl.a. almindelig ryle, og stormmåge. Det er almindeligt at se klyde, digesvale og gul vipstjert. På Vårø Knude kan man se rester af tørvehuse, der tilsyneladende aldrig har været beboet.

Området er lukket i yngletiden, men man må gå ud til fugletårnet. Vi kiggede også her efter planter.

Dansk Kokleare
Tandfri-Vårsalat
Strand-Engelskgræs
Forskelligfarvet Forglemmigej
Strandmalurt

Cochlearia danica
Valerianella locusta
Armeria maritima
Myosotis discolor ssp. discolor
Seriphidium maritimum ssp. maritimum

Slåen
Vorterod
Rød Tvetand
Mælkebøtte
Korsknapp

Prunus spinosa
Ranunculus ficaria ssp. ficaria
Lamium purpureum
Taraxacum
Glechoma hederacea

Monnet strandeng

Dansk Kokleare *Cochlearia danica*

Vi så og hørte

Nattergal
Rødben
Hvidklire
Klyde
Gravand
Stor Regnspøve

Luscinia luscinia
Tringa totanus
Troinga nebularia
Recurvirostra avosetta
Tadora tadora
Numenius arquata

Vi fik et lille ekstra stop lige før Siø-broen til Langeland, hvor der i strandkanten skulle være Strand-Loppeurt. Det var alt for tidligt for den, da den først blomstrer i juli-aug. Men vi så

Læge-Kokleare
Dansk Kokleare
Slåen

Cochlearia officinalis ssp. officinalis
Cochlearia danica
Prunus spinosa

Havterne
Toppet Lappedykker
Gravand

Sterna paradisaea
Podiceps cristatus
Tadorna tadorna

Vi kørte over broen, hvor der var en god udsigt. Her oppefra kunne vi se hvor smal og bugtet sejlrenden var, de grønne og røde koste stod meget tæt. Hotel Rudkøbing Skudehavn lå lige for enden af broen, så vi var fremme klokken 16.30. Vi fik meget hurtigt vores værelser. Vi skulle først spise kl. 18, så der var lidt tid til at pakke ud og slappe af. Hotellet bestod af nogle nye strandhuse i to-etager med store vinduer og med en lille terrasse udenfor stueetage-værelserne. Men der skulle nu vi ikke ud og sidde her i forårets kulde.

Hotel Rudkøbing Skudehavn

I spisesalen lagde Ida-Lykke Bang de indsamlede planter frem på et bord og satte navneskilte på.

Der var dækket op i en spisesal bare til vores selskab. Det var rigtig hyggeligt. Her så vi, at Bo var kommet frem. Han havde taget tog og bus herover. Vi fik først suppe med kød- og melboller, gulerødder og selleri. Dertil blev der serveret brød. Hovedretten var flæskesteg med brasede kartofler, broccoli og gulerødder. Dagmar, Peter og Lene delte en flaske rødvin.

Vi mødtes igen kl. 19.30, da vi skulle se en gammel apotekerhave. Vi gik i samlet trop til apoteket. Niels Erik stillede sig op på trappen foran indgangen til apoteket, og fortalte lidt om apotekets historie.

Niels Erik fortæller

H.C. Ørsted

Rudkøbing Apotek

Det gamle apotek er fra 1700-tallet. Der findes et lille museum med ting fra det oprindelige gamle apotek og fra en periode lige før år 1900. Desuden er der i en sidefløj et laboratorium, der blev opført og indrettet i 1874. Fra 1775 til 1806 blev apoteket drevet af Søren Christian Ørsted, hvis to ældste sønner, Hans Christian og Anders Sandøe Ørsted skulle gøre Ørsted navnet berømt. Sønnernes gode ven Adam Oehlenschläger blev gift med deres søster. Den nuværende apoteker er Hanne Mouritsen

Vi gik ind gennem porten og gennem en meget smuk gang ind til haven. Vores guide havde desværre måtte melde afbud, men Niels Erik havde fået en beskrivelse over haven. Han udpegede flere spændende træer og buske samt damestenen, som man ser som noget af det første. Damestenen var en lille forhøjning, som damerne stod op på, så de lettere kunne stige til hest, man skal jo huske de red i damesaddel.. Vi så bl.a.

Lysthuset

Berberis *Berberis vulgaris*

Busk-Hestekastanie
Trompetkrone
Kejsertræ
Mammuttræ
Tempeltræ
Kinesertræ
Tulipantræ (150 år)
Ægte Kastanie (300 år)
Berberis
Amerikansk Hemloch/Skarntydegran

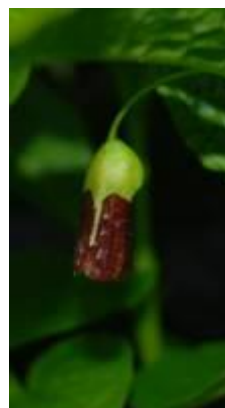
Aesculus parviflora
Catalpa bignonioides
Paulownia tomentosa
Sequoiadendron giganteum
Ginkgo biloba
Koelreuteria paniculata
Liriodendron tulipifera
Castanea sativa
Berberis vulgaris
Tsuga heterophylla

Foldblad *Veratrum*Bronzefennikel *Foeniculum vulgare smokey*

Alm Gedeblad
Lungeurt
Læge-Kulsukker
Rams-Løg

Lonicera periclymenum
Pulmonaria obscura
Symphytum officinale
Allium ursinum

Af læge og krydderurter bl.a.

Galnebear *Atropa bella-donna*

Pigæble (bedøvende)
Galnebear (giftig, bedøvende)
Kongelys (slimløsnende hostemedicin)
Fingerbøl (hjerteremedicin)
Foldblad (mikstur mod hudsygdomme)
Bulmeurt (stærk giftig)
Bronzefennikel (mod fordøjelsesbesvær
Bedre hukommelse)
Kvan (fremmede for stofskiftet)
Julerose/Grøn Nyserod

Datura stramonium
Atropa bella-donna
Verbascum
Digitalis purpurea
Veratrum
Hyoscyamus niger
Foeniculum vulgare smokey

Angelica archangelica
Helleborus viridis

Det var en spændende have, som vi gerne vil se når den blomstrer. Bagefter gik vi i spredte grupper rundt og kiggede lidt på den gamle bydel i Rudkøbing.

Udsmykninger på gamle huse i Rudkøbing

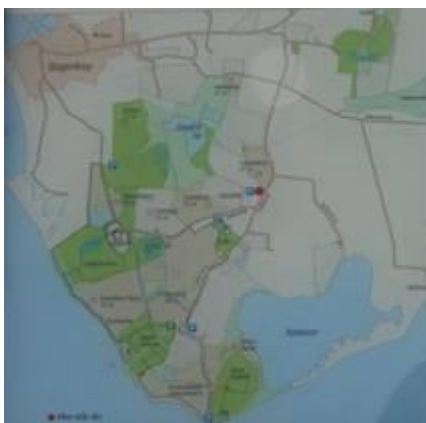
Da vi kom tilbage til Rudkøbing Skudehavn, var vi nogle stykker, der gik ind og fik en kop te og kaffe samt en hygge snak, inden vi gik til køjs.

Fredag den 14.05

Der var morgenmad fra kl.7. Der stod kander med te og kaffe på bordene. Der var æble- og orangejuice, forskellige slags rundstykker, rugbrød og toastbrød, joghurt, cornflakes og müsli, ost, kogte æg, spegepølse, hamburgerryg og rullepølse, samt et stort fad med forskellige slags frugt.

Vi skulle køre kl. 9. Vejret var gråt og koldt kun 10°C. Vi havde nu fået vores guide Henrik Staun med. Han var 87 år og pensioneret skovridder. Han skulle vise os det smukke sydlige Langeland. Vi så flere af de spændende hatbakker, da vi kom sydpå bl. a Skovlebjerg syd for Humble på 46 m. Det er Langelands højeste punkt.

Lokalitet 4 – Fakkebjerg.

Kort over Sydlangeland

Udsigt fra Fakkebjerg ud mod Keldsnor Fyr

Vi gik op på bakken, som er 37 m høj. Her fortalte Henrik Staun lidt om Langelands geologi, og om hvordan hatbakkerne er opstået. Samtidigt viste han en planche herom. Imens så vi ud over det meget smukke landskab omkring bakken og ned mod fyret, Keldsnor og Gulstav mose.

Undervisning i Langelands geologi

Hatbakkerne består i hovedsagen af lagdelt grus og moræneler, som er aflejret i huldeder og issøer langs gletscherens kantbræmme. Isgletscheren havde mange steder en tykkelse på 1 km. Ved afsmeltningen er materialet afsat som de karakteristiske

bakker. Det er formentlig storebæltsgletscherens frem- og tilbagerykning under afsmeltningstiden, der har samlet dem i randlinier og sine steder også trykket dem uden at udslette dem. Hatbakkerne var skovklædte med eg, ask, bøg og rødel, men træerne blev ryddet under bondestenalderen

I ældre tid stod der et fyr heroppe på Fakkebjerg. Nu er der i stedet et fyr ved Keldsnor. Nedenunder os i bakken var der bunkerrum. De blev gravet under besættelsen. Under den kolde krig var Fakkebjerg en observationspost, med mandskabsrum inde i bakken. Nu bliver Fakkebjerg brugt som observationspost for fugletrækket over Sydlangeland. En hveps havde søgt ly og læ i brochurekassen. Den stak Dagmar i hånden, da hun tog en brochure. Fakkebjerg er en tørbundsskrænt, derfor kunne vi bl.a. se

Kornet Stenbræk	<i>Saxifraga granulata</i>
Knold-Ranunkel	<i>Ranunculus bulbosus</i>
Håret Frytle	<i>Luzula pilosa</i>
Forskelligfarvet Forglemmigej	<i>Myosotis discolor ssp. discolor</i>
Havtorn	<i>Hippophaë rhamnoides</i>
Vorterod	<i>Ranunculus ficaria ssp. ficaria</i>
Rød Tvetand	<i>Lamium purpureum</i>
Mælkebøtte	<i>Taraxacum</i>
Korsknep	<i>Glechoma hederacea</i>
Bakketidse (vissen)	<i>Carlina vulgaris</i>
Alm. Hvidtjørn	<i>Crataegus laevigata</i>
Rørspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>
Vandrikse	<i>Rallus aquaticus</i>
Taffeland	<i>Aythya ferina</i>
Grågås	<i>Anser anser</i>
Bramgås	<i>Branta leucopsis</i>
Hveps/Gedehams	<i>Paravespula vulgaris</i>

Nu kørte vi ned til Gulstav mose, hvor vi først stod og kiggede du over mosen. Henrik Staun fortalte, meget levende og engageret om mosen m.m. Da alle ikke kom ud lige så hurtigt, som han gjorde, gik flere glip af hans gode fortællinger. Vi gik ikke ud til fugletårnet.

Lokalitet 5 – Gulstav mose og Gulstav skovene

Stop ved Gulstav mose

Exmoor ponyer

Rørspurv
Rørsanger*Emberiza schoeniclus*
Acrocephalus scirpaceus

På den modsatte side så vi en masse små heste – Exmoor ponyer. En vigtig del af Danmarks natur er enge, strandenge, overdrev og moser. Det er naturtyper, der kræver græsning. Ellers vil de blive dækket af skov eller rørskov i løbet af få år. Her på Sydlangeland sker der nu helårsgræsning med Exmoor ponyer. Målet er, at tilføre området en øget dynamik, som vil medføre en større artsrigdom.

Exmoor ponyen minder om fortidens vilde heste, som vi kender fra vores forfædres hulemalerier i Sydeuropa. Den har et stort, kraftigt hoved, med små afrundede ører, og store, lidt udstående øjne, der næsten kan se horisonten rundt. Næseborene er smalle og kan lukkes, når dyret f. eks. skraber efter føde i sne. Kroppen er bred og muskuløs med kraftige ben. Vinterpelsen består af både uldhår og dækhår. Uldhårene isolerer som en kraftig sweater, mens dækhårene fungerer som vind- og regnjakke. Hårene vender således, at regn- og smeltevand nemt løber af dyret. Sommer pelsen er glat og kort. Exmoor-ponyen er mørkebrun, benene er sorte og der er lyse aftegninger om mule og øjne. Ponyerne holder meget af de friske skud fra tagrør, og er derved medvirkende til at skabe den ”sjapzone” mellem vandflade og eng, som er livsvigtig for forskellige engfugle. Også padder nyder godt af det lave lune vand, der hvor hestene græsser tagrør.

Vi gik fra mosen op over nogle engdrag og op over Bruns Banke, hvorfra der var en god udsigt over Keldsnor og fyret samt den lange fredede tange af rullesten, som holder havet udenfor på afstand, undtagen når der er høj sø og store bølger. Undervejs så vi

Keldsnor og den fredede tange

Dagmar på vej mod den nye stævningsskov

Eng-Nellikerod
Hulkravet Kodriver
Vorterod
Vår-Gæslingeblomst
Roset-Springklap
Alm. Fuglegræs
Hyrdetaske
Håret Frytle*Geum rivale*
Primula veris
Ranunculus ficaria ssp. ficaria
Erophila verna
Cardamine hirsuta
Stellaria media
Capsella bursa-pastoris
Luzula pilosa

Alm. Syre	<i>Rumex acetosa ssp. acetosa</i>
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>
Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>
Rød Tvetand	<i>Lamium purpureum</i>

Bramgås	<i>Branta leucopsis</i>
---------	-------------------------

Mens vi stor og kiggede du over Keldsnor, fortalte Henrik Staun om den nye beplantning af blandingskov, som skal være stævningskov. Vi gik ned ad bakken, ind gennem en låge og langs med beplantningen. Henrik Staun fortalte om alle de forskellige træer og buske, vi gik forbi. Desuden så vi

Dansk Ingefær	<i>Arum alpinum ssp. danicum</i>
Alm. Hæg	<i>Prunus padus ssp. padus</i>
Småbladet Lind	<i>Tilia cordata</i>
Rød Kornel	<i>Cornus sanguinea</i>
Stilk-Eg	<i>Quercus robur</i>
Hassel	<i>Corylus avellana</i>
Hvidtjørn	<i>Crataegus</i>
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>

Storblomstret Kodriver *Primula vulgaris*

Fladkravet Kodriver *Primula elatior*

Nu kom vi ind i Østre Gulstav en gammel stævningskov, som på Langeland kaldes gærdselsskov. Langs med vandet stod mange gamle og meget flotte træer, i skovbunden fandt vi

Hvid Anemone	<i>Anemone nemorosa</i>
Tandroed	<i>Cardamine bulbifera</i>
Storblomstret Kodriver	<i>Primula vulgaris</i>
Alm. Bjørneklo	<i>Heracleum sphondylium ssp. sphondylium</i>
Eng-Nellikerod	<i>Geum rivale</i>
Skovsyre	<i>Oxalis acetosella</i>
Nyrebladet Ranunkel	<i>Ranunculus auricomus-gruppen</i>
Vår-Gæslingeblomst	<i>Erophila verna</i>
Stor Fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>
Lungeurt	<i>Pulmonaria obscura</i>

Fladkravet Kodriver
Alm. Benved

Tandroed *Cardamine bulbifera*

Primula elatior
Euonymus europaeus

Lungeurt *Pulmonaria obscura*

Sanikel
Vedbend Ærenpris
Enblomstret Flitteraks
Knoldet Brunrod
Korsknap
Bævreasp
Stilk-Eg
Navr

Sanicula europaea
Veronica hederifolia ssp. *hederifolia*
Melica uniflora
Scrophularia nodosa
Glechoma hederaceae
Populus tremula
Quercus robur
Acer campestre

Navr modertræet var gået ud. Men der var en ring af rodsrud, som var blevet til store gamle træer.
Vi så egetræer, som var krogede og krøllede i dekorative former

Navr *Acer campestre*

Stilk-Eg *Quercus robur*

Gamle krogede træer

Gøg
Rørhøg
Mursejler
Gransanger

Cuculus canorus
Circus aeruginosus
Apus apus
Phylloscopus collybita

Løvsanger

Phylloscopus trochilus

Vi fik et omfattende foredrag om gærdselskovene, mens vi stod inde mellem vildtvoksende hassel buske og væltede træer. Et sted var der en hel skov af nye rodskud fra fældede Bævreasp. Mange af dem var knækkede i samme højde. Det var dyrene i skoven, som havde bidt i dem, bare for at opdage at de var uspiselige.

Henrik Staun fortæller om stævningskove

I Stævningskove fældes træerne med henblik på at udnytte de nye skud, som træerne skyder fra stødet. En lang række skovtræer skyder fra stødet: hassel, ask, el, eg, tjørn og pil. I løbet af en årrække opnår skuddene en passende dimension. Denne form for skovdrift har været brugt siden bondestenalderen som et led i landbrugsdriften. Stævning sattes ind alt efter hvilket behov man havde. Grene og stammer blev brugt til gærdsel mellem marker og overdrev, men også til bygningstømmer, redskaber og brænde. Den regelmæssige stævning skabte særlig betingelser for en rig urteflora, og stævningskove kaldes også for skovhaver eller stubhaver. Stævningskove opretholdes flere steder af kulturhistoriske grunde, Gulstavskovene er et vigtigt, men kunstigt opretholdt kulturmiljø af betydning for Langelandsområdet. I dag stævnes træerne med omkring 20 års mellemrum. Træet hugges til flis og anvendes i varmekærker.

Vi fortsatte gennem skoven og kom ud ved Dovns Klint.

Lokalitet 6 – Dovnsklint

Dovnsklint er Langelands sydligste spids. Den er dannet af en 16 m høj hatformet bakke, hvoraf havet har eroderet halvdelen bort. Materialet er bl.a. aflejret som strandvolde længere mod NØ for Keldsnor. Området blev fredet i 1961. Om efteråret passerer Dovnsklint af store fugletræk. Fisk går tæt på ind under land, hvorfor området er meget søgt af lystfiskere.

Her spiste vi vores frokost. Her var lidt koldt og blæsende, så det var med at finde et sted med læ. Der var meget smukt ved klinten, og der var en hel del besøgende. Man kunne se rigtig mange lystfiskere. Charlotte gav igen en dram, som vi kunne varme os på.

Dovns Klint

Vi fortsatte nu mod næste lokalitet. På vej derfra så vi hvor smalle vejene var. Bussen og en bil skulle passere hinanden. Der var ikke meget plads til det. Der kunne ikke stoppes et stykke mellemlægspapir imellem, da de passerede hinanden. Men chaufførerne klarede det fint.

Lokalitet 7 – Nørreballe Nor

Nørreballe Nor er et nyt ”gammelt” nor. Kigger man på forholdsvis nye kort er det ikke afmærket. Årsagen er at både Tryggevælde Nor og Nørreballe Nor har været tørlagt, for at bruge dem som dyrkede landbrugsområder. Tryggevælde Nor var ejet af Tranekær slot, men blev opkøbt af Fugleværnsfonden. Pumpningen af vandet ophørte og noret blev gendannet. Senere blev også pumperne ved Nørreballe Nor stoppet, så her nu er et vidunderligt stort sammenhængende vådområde.

Ad Kinderballevej til Nørreballe Nor, så vi en stor Langdysse fra bussen. Henrik chauffør fandt en P-plads. Da vi stod ud af bussen, var der en Rørhøg, der lavede flyveopvisning foran os. Vi havde her et kortere stop, hvor vi først hørte lidt om områdets historie. Der blev stillet teleskoper op, så alle kunne se fuglene ude på vandet. Der blev også fotograferet med telelinser. Også her var der en strid blæst. Vi fik bl.a. set

Toppet Lappedykker *Podiceps cristatus*

Rørhøg
Knopsvane
Bjergand
Toppet Lappedykker

Circus aeruginosus
Cygnus olor
Aythya marila
Podiceps cristatus

Efter dette korte ophold kørte vi til dagens næste lokalitet

Lokalitet 8 – Ristinge Klint

Den 30 meter høje Ristinge klint er dannet af lillebæltsgletscheren, der løb mod vest. Isen har brækket de permafrosne bundlag op i store flager og skubbet dem sammen på højkant som en bunke spillekort. Mindst syv serier med en vandret flage øverst kan følges i forløb mod vest hen over klinten. Her findes flere sjældne planter, laver og insekter, som har specialiseret sig til det særligt varme og tørre klima der findes på denne sydvendte skrænt.

Ristinge klint

Slåen blomstrede, og bier summede i dem. Det var første dag, vi så og hørte bier i 2010. Solen var kommet frem, og det var endelig blevet varmt. Uldhuer, vanter og jakker røg af. Her ved skrænten må foråret have været lidt varmere, for vi så mange spændende ting, som var på vej. Vi gik helt op på klinten. Den var 30 meter høj. Den havde et brat, stejlt fald ned mod stranden. Der var en god udsigt deroppefra. Det ville også have været rart med lidt mere tid til at gå rundt på dette skønne sted, men vi havde endnu en lokalitet, vi skulle besøge. Hårmyggene sværmede i luften rundt om os. Vi fandt desuden

Honningbier
Hårmyg

Apis mellifera
Bibio marci

Kornet Stenbræk *Saxifraga granulata*

Rød Tvetand *Lamium purpureum*

Slåen
 Strand-Engelskgræs
 Alm. Bukketorn
 Alm. Sct. Hansurt
 Håret Høgeurt
 Skavgræs
 Vellugtende Gulaks
 Østersø-Hjælme
 Bidende Stenurt
 Hejrenæb
 Ager-Kohvede
 Skov-Løg
 Alm. Tjærenellike

Prunus spinosa
Armeria maritima ssp maritima
Lycium barbarum
Hylotelephium telephium ssp. maximum
Pilosella officinarum ssp. officinarum
Equisetum hyemale
Anthoxanthum odoratum ssp. odoratum
Ammophila arenaria x Calamagrotis epigejos
Sedum acre
Erodium cicutarium
Melampyrum arvense
Allium scorodoprasum
Viscaria vulgaris

Flere af os nåede lige en hurtig kop te eller kaffe, hvor vi sad og nød solen, inden bussen kørte igen.

Lokalitet 9 – Skovsgaard

Lidt syd for Skovsgaards park ligger resterne af et middelalderligt voldsted – en bakke delvis omkranset af en sø. I slutningen af 1300-tallet blev den første hovedbygning opført, hvor den nuværende ligger i dag. Første gang skriftlige kilder nævner Skovsgaard er i 1457, hvor væbner Peder Modeskal ejede Skovsgaard. Igennem tre århundrede – 9 generationer – ejede denne adelsslægt Skovsgaard. I 1760 blev Skovsgaard solgt til tre brødre af sydlangelandsk bondeslægt. En af de tre brødre – Lauritz Michelsen – var tip-tip-oldefar til Frøken Ellen Fuglede, der således var familiens sjette slægtsled på gården. Ellen Fuglede var enebarn og levede hele sit liv på Skovsgaard. Hun forblev ugift, og efter moderens død i 1951, sad hun alene på gården, sammen med alle sine katte.

Ellen Fuglede ønskede at bevare Skovsgaard for eftertiden som et sted, hvor naturens værdier vægtedes højt. Henrik Staun var meget aktiv i denne process, og i 1972 blev der lavet en landskabsfredning af Skovsgaard. Ved Ellen Fugledes død i 1979, blev Skovsgaard overdraget til Danmarks Naturfond som testamentarisk gave.

Skovsgaard

Gravhøjen

Vi blev modtaget af naturvejleder Marianne Krag Petersen på Skovsgaard. Hun fortalte meget levende om, hvordan Danmarks Naturfond havde fået Skovsgaard, hvordan godset nu blev drevet,

om det økologiske landbrug, om udsætning af klokkefrøer, og alle de andre tiltag de havde for naturinteresserede børn og voksne. Marianne havde meget at fortælle, så Niels Erik kunne se, at det kunne vi ikke nå på den tid, der var tilbage, inden vi skulle være tilbage i Skudehavn. Derfor ringede han og udsatte aftensmaden en ½ time.

Marianne fortæller

Den gamle voldgrav

Vi gik igennem parken og stoppede ved gravhøjen. Her fortalte Marianne om Ellen Fugledes liv som enebarn med en meget dominerende mor. Vi gik ud til en gammel borgbanke, og det gendannede voldanlæg. Det havde i ældre tid været et forsvarsanlæg. På vejen derud så vi en stor flok dådyr. Dådyr er virkelig en plage på Langeland, da der er alt for mange af dem. Nede ved voldgraven kunne vi desværre ikke høre klokkefrøerne. Marianne fiskede nogle af de små vanddyr op, og viste os dem. De var indikatorer for rent ikke eutrofieret vand.

Vandranunkel
Eng-Brandbæger (giftig for køer og heste)
Skærm-Vortemælk
Alm. Pengeurt
Weichsel

Ranunculus aquatilis
Senecio jacobaea
Euphorbia helioscopia
Thlaspi arvense
Prunus mahaleb

Hårmyg *Bibio marci*Vandranunkel *Ranunculus aquatilis*

Hårmyg
Gul Engmyre

Bibio marci
Lasius flavus

Det havde været en varm eftermiddag, men solen forsvandt. Den kolde blæst tog over igen, så vi frøs ude på marken. Vi gik nu tilbage til slottet, hvor Marianne havde en nøgle til hovedbygningen, så vi kunne komme inden for og se, hvordan det var indrettet. Vi hørte om herskab og tjenestefolk, og hvordan livet havde været i gamle dage på Skovsgaard. Vi så Ellen Fugledes stuer, sove og badeværelse. Hvor var der koldt. I nogle af stuerne var der udstilling af langelandske malere. Marianne viste os også ned i underetagen, hvor tyendet havde holdt til. Vi så både kuskestuen, køkken, strygerum, pigeværelser og lagerrum.

På vej tilbage til Skovsgaard

En gammel dør

Vi var hjemme 18.15. Der var lige tid til at få ordnet os lidt, inden vi skulle spise kl.18.30. Middagen bestod af kyllingesteg med kartofler, grønne ærter, sovs og agurkesalat. Til dessert fik vi islagkage pyntet med marcipan, Japan-kirsebær, chokolade og brombærsovs.

Bagefter blev alle blomsterne ordnet, og der blev sat navne på. Selv om vi ikke syntes, at vi så ret mange blomster, blev det dog til en hel del. Aftenen sluttede af med, at Hans-Henrik og Anette viste billeder fra deres tur til Botswana. Der var fine billeder af fugle og dyr.

Lørdag den 15.05

Dagmar gik ud i den blæsende morgen for at tage billeder af Langelandsbroen og Rudkøbing Skudehavn, hvor vores gode hotel var beliggende helt nede ved vandet. Vi fik pakket inden morgenmaden, som vi kunne få fra 7.30. Madpakkerne blev smurt og bussen pakket. Vi kom næsten af sted kl. 9. Karen Hansen viste et spil kort med vilde blomster frem i bussen. Det var rigtig flot, lige sådan et man kunne ønske sig. Vejret var køligt og overskyet, og det blæste en hel del. Vi skulle igen ud med Henrik Staun som guide. Vi kørte til Longelse Bondegårdsskov

Havnen ud mod Siø-broen

Skudehavn

Lokalitet 10 – Longelse Bondegårdskov.

Vi gik ned af markvejen og lige inden, vi gik ind i skoven fortalte Henrik Staun om skoven historie.

Fra slutningen af 1600-tallet og frem til begyndelsen af 1800-tallet indgik skoven i Longelse Bondegårds alsidige drift. Der var gamle og unge ege med underskov af el, hassel og tjørn, mens bøgen ikke nævntes. Skovudnyttelsen var flersidig og skoven var lys og åben. Men efter udskiftningen i 1793 og fredskovsloven fra 1805 blev skoven indfredet med retliniede stengærder eller jordvolde. Driften ændrede langsomt karakter og blev efterhånden mere ensidig. Hovedvægten blev lagt på størst mulig træproduktion. Skoven blev lukket og mørk.

I 1897 blev gården overtaget af Carl Michael Hansen, der i hele sin tid frem til 2. Verdenskrig værnedede om skovens særkende, de store træer. Da den tyske besættelse i 1940 udløste krav om forøget hugst, nægtede han at fælde sine træer. Takket være den fremsynede skovrider Abel blev skoven pålagt fredningsbestemmelser. De blev opdateret i 1988, så skoven nu henligger helt som ”urørt skov”. Men oktoberstormen i 1967 trodsede fredningen og væltede mange gamle træer i et stort område i den mest fugtige del af skoven. Skoven blev solgt til Danmarks Naturfond i 1972.

Lige da vi kom ind i skoven, så vi turens eneste orkide

Tyndakset Gøgeurt
Bukkar/Skovmærke
Hvid Anemone
Stor Konval
Gul Anemone

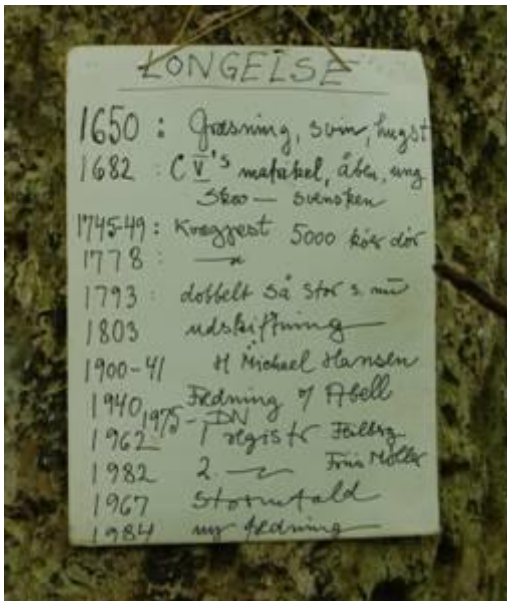
Orchis mascula
Galium odoratum
Anemone nemorosa
Polygonatum multiflorum
Anemone ranunculoides

Henrik Staun fortalte om udnyttelse af skoven i gamle dage. Den havde i gode år olden til to køer og otte svin. Han fortalte også om honningsvampen, som ødelægger træerne i de gamle stød, især dem med et blødere ved. Denne del af skoven var en blandingskov med

Stilk-Eg
Skov-Elm
Avnbøg
Hassel
Ask

Quercus robur
Ulmus glabra ssp. glabra
Carpinus betulus
Corylus avellana
Fraxinus excelsior

Longelse bondeskovs historie

Honningsvamp

Nyrebladet Ranunkel
Mose-Bunke
Dansk Ingefær
Firblad
Skov-Star
Guldnælde

Ranunculus auricomus-gruppen
Deschampsia cespitosa ssp. cespitosa
Arum alpinum
Paris quadrifolia
Carex sylvatica
Lamiastrum galeobdolon ssp. galeobdolon

Burre-Snerre
 Lungeurt
 Korsknapp
 Alm. Vedbend
 Svovlgul anemone
 Gråpoppel (må fældes)
 Ahorn (må fældes)
 Bøg

Galium aparine
Pulmonaria obscura
Glechoma hederacea
Hedera helix
Anemone xlipiensis
Populus xcanescens
Acer pseudoplatanus
Fagus sylvatica

Judasører *Auricularia auricula judae*

Stop i bøgeskoven

Vi kom ind i et område kun med bøg, her var mørkt og underskoven meget artsfattigt. Henrik Staun kan ikke stoppes, når han taler om sine elskede træer og skove. Vi gik tilbage til udgangen og så desuden

Stor Fladstjerne
 Sydlig Lund-Fladstjerne
 Enblømtret Flitteraks
 Skovsyre
 Alm. Miliegræs
 Kristtorn

Stellaria holostea
Stellaria nemorum ssp. glochidisperma
Melica uniflora
Oxalis acetosella
Milium effusum
Ilex aquifolium

Judasører
 Honning svamp

Auricularia auricula judae
Armillaria mellea

Sangdrossel
 Gransanger
 Ravn

Turdus philomelos
Phylloscopus collybita
Corvus corax

Da vi kom ud af skoven, var det blevet mere overskyet. Da vi kom op i bussen opdagede vi, at vi manglede en. Niels Erik løb tilbage for at kigge efter den vildfarne person. To-tre andre gik også med ud. Heldigvis var der intet sket, og alle, inklusiv den manglende, kom hurtigt tilbage. Vi kørte nu til Tranekær Slot.

Lokalitet 11 – Tranekær Slot

Da vi kom ud af bussen, begyndte det at regne. Nu kom regnslagene på i en fart, og paraplyerne blev slået op. Henrik Staun havde fået tilladelse til, at vi kunne gå op på slotsbanken, hvor han fortalte om slottets historie.

Tranekær Slot

Foredrag i regnvej

Slottet nævnes allerede i Valdemar Sejrs Jordebog. En lang tid ejedes godset af de sønderjyske hertuger. I 1358 erobrede Valdemar Atterdag borgen. Siden 1659 har slottet været i familien Ahlefeldts eje. Den to-fløjede hovedbygning er de stærkt ombyggede rester af en middelalder borg. Nordfløjen er opført i 1200-tallet, mens vestfløjen er fra senere i middelalderen. I 1600-tallet havde borgen fire fløje, hvoraf de to blev nedrevet i 1722. I 1862-63 restaureredes og moderniseredes de tilbageværende bygninger og trappetårnet blev bygget. Slottet fik derved sit nuværende udseende.

I 1720 samledes flere arealer under godset, som da bestod af 18.000 hektar ud af Langelands i alt 28.000 hektar. I 1860 blev der solgt smågårde fra. Ved lensaflysningen i 1919 blev grevskabet sløjfet.

Ned mod parken

Tranekær Slot på toppen af bakken

Vi gik gennem parken ned til bussen. Selvom det silede ned, fortalte Henrik Staun om de særlige træer, der var i slotshaven.

Park-Lind x mellem Stor- og Småbladet Lind
 Ægte Kastanie
 Frynseeg (tyrkisk Eg)
 Hænge-Pil
 Robinie
 Spids-Løn
 Engkarse
 Vedbend-Torskemund
 Svaleurt

Tilia xvulgaris
Castanea sativa
Quercus cerris
Salix
Robinia pseudoacacia
Acer plantanoides
Cardamine pratensis ssp. pratensis
Cymbalaria muralis
Chelidonium majus

Nu var det med at komme i tørvejr i bussen.

Vi kørte ned mod Stengade Skov. Først havde vi dog et lille stop ved en blomster og vinforretning, Der skulle købes nogle flasker til Marianne. Derefter gjorde vi et stop ved Tobaksladen.

Tobaksladen

Tobaksladen Stengadevej 24 Tranekær - Den privat ejede tobakstørrelade er den eneste bevarede fra 2. verdenskrig. Det var en åben bygning, hvor man på mange snore under loftet hængte bladene fra tobaksplanten op, så de kunne lufttørre.

Her indtog vi vores frokost. Der var ingen borde og bænke, men det vigtigste var, at vi kunne indtage frokosten i tørvejr. Der hang nogle gamle visne tobaksblade, de kunne godt trænge til at skiftes ud. De så ud til de havde hængt der meget længe.

Frokost i Tobaksladen

Lokalitet 12 – Stengade Skov.

Dette var turen sidste lokalitet. Nogle besluttede at turen for deres vedkommende var slut. De ville ikke mere ud i regnvejr. Vi andre iførte os alt vores regntøj og drog af sted. Inde i skoven fortalte Henrik Staun igen om den store storm i 1967, som havde væltet så mange træer på Langeland. Vi kom til et stort område, hvor der lige var fældet en masse nåltræer. Det var en beplantning han havde været med til at genplante efter stormen. Henrik sagde ”en bondemand kan pløje sine fejltagelser ned året efter, men en skovmand ser stadig sine efter 70 år”. Han fortro, at der ikke var plantet blandings skov, dengang træerne væltede.

Nu gik vi ned til en strand, hvor der var en gammel skanse. Her fortalte Niels Erik om skansen og de spanske soldater.

Langelands forsvar blev efter slaget på Reden i 1801 organiseret fra Tranekær af Frederik Lensgreve Ahlefeldt-Laurvig i form af en landeværnsbataljon – den tids hjemmeværn. Efter krigsudbruddet i 1807 blev der langs kysterne i Danmark bygget en hel del skanser for at forhindre engelsk landgang. Den engelske flåde søgte ved en blokade at skille de danske landsdele, og al transport måtte foregå om natten. Søhelten Peder Willemoes fik som opgave at overføre tropper fra Langeland til Lolland. Transporterne foregik nat efter nat i små både. Skønt englænderne fattede mistanke blev ingen danske opsnappet.

I marts 1808 ankom 28.000 mand fra Napoleon som hjælp mod englænderne, heraf var halvdelen spanske, de blev godt modtaget overalt i Danmark. Napoleon indsatte sin bror som konge i Spanien i jan. 1808. I maj startede et oprør i Madrid. Da de spanske lejesoldater efter lang tids hemmeligholdelse fik nys om dette, ville de tilbage til Spanien og kæmpe mod Napoleon. Med hjælp fra englænderne blev de fleste fra alle egne af Danmark samlet ved Stengade Skanse, i alt 9000 spanioler. Den 22. august blev de indskibet på engelske troppetransportskibe med bl.a. 300 køer, 600 tønder rug og 8000 pund saltet flæsk.

Vi så også Adam Oehlenschlägers bøg, inden vi vendte tilbage til bussen. Vi så dog lige en

Tyndakset Gøgeurt

Orchis mascula

Ellers blev der ikke rigtig registreret noget. Alle stod og skuttede sig i regnen.

Det var rart at komme ind i en varm bus. Nu kørte vi tilbage til Skudehavn, hvor vi skulle sætte Henrik Staun af. Han fik nogle flasker vin for den fantastiske guidning, han havde givet os. Det havde virkelig været et meget lærerigt bekendtskab. Alle strøg ind på toiletterne. Derefter var vi klart til at vende næsen mod Sjælland.

Turen til Hillerød gik fint. Det regnede meget undervejs, men det generede kun vores gode chauffør. Der var planlagt et stop i Slagelse, men det blev droppet uden at nogen protesterede. Frands Jensen fortalte, hvad han havde noteret af fugle. Der var set eller hørt 83 arter, utroligt.

Da vi kom til Hillerød var det holdt op med at regne. Det var meget fint timet. Så kunne vi få fat i bagagen og sagt farvel i god ro og orden. Hurtigt var vi spredt for alle vinde, efter endnu en rigtig dejlig, lærerig og spændende tur. På hjemvejen begyndte det igen at styrte ned.

Blomsterliste fra Langelandsturen:

Blomsterliste

Dansk navn	Latinsk navn	Lokaliteter										
Ager-Kohvede	<i>Melampyrum arvense</i>									8		
Ager-Padderok	<i>Equisetum arvense</i>									5		
Ahorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>									5		10
Alm Gedebled	<i>Lonicera periclymenum</i>							A				
Alm. Benved	<i>Euonymus europaeus</i>									5		
Alm. Bjørneklo	<i>Heracleum sphondylium</i> <i>ssp. sphondylium</i>								5			
Alm. Bukketorn	<i>Lycium barbarum</i>										8	
Alm. Fuglegræs	<i>Stellaria media</i>									5		
Alm. Hæg	<i>Prunus padus ssp. padus</i>									5		
Alm. Hvidtjørn	<i>Crataegus laevigata</i>								4			
Alm. Miliegræs	<i>Milium effusum</i>											10
Alm. Pengeurt	<i>Thlaspi arvense</i>										9	
Alm. Sct. Hansurt	<i>Hylotelephium telephium</i> <i>ssp. maximum</i>										8	
Alm. Syre	<i>Rumex acetosa ssp.</i> <i>acetosa</i>									5		
Alm. Tjærenellike	<i>Viscaria vulgaris</i>										8	
Alm. Vedbend	<i>Hedera helix</i>											10
Amerikansk Hemloch/Skarntydegran	<i>Tsuga heterophylla</i>							A				
Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>											10
Avnbøg	<i>Carpinus betulus</i>											10
Bævreasp	<i>Populus tremula</i>									5		
Bakketidsel (vissen)	<i>Carlina vulgaris</i>								4			
Berberis	<i>Berberis vulgaris</i>							A				
Bidende Stenurt	<i>Sedum acre</i>										8	
Bøg	<i>Fagus sylvatica</i>											10
Bronzefennikel (bedre hukommelse)	<i>Foeniculum vulgare</i> <i>smokey</i>							A				
Bukkar/Skovmærke	<i>Galium odoratum</i>											10
Bulmeurt (stærk giftig)	<i>Hyoscyamus niger</i>							A				
Burre-Snerre	<i>Galium aparine</i>									5		10
Busk-Hestekastanie	<i>Aesculus parviflora</i>							A				
Dansk Ingefær	<i>Arum alpinum ssp.</i> <i>danicum</i>									5		10
Dansk Kokleare	<i>Cochlearia danica</i>			3	3a							
Enblomstret Flitteraks	<i>Melica uniflora</i>									5		10
Eng-Brandbæger (giftig for køer og heste)	<i>Senecio jacobaea</i>										9	
Eng-Kabbeleje	<i>Caltha palustris ssp.</i>			2								

Dansk navn	Latinsk navn	Lokaliteter									
	<i>palustris</i>										
Engkarse	<i>Cardamine pratensis ssp. pratensis</i>										11
Eng-Nellikerod	<i>Geum rivale</i>							5			
Fingerbøl (hjertemedicin)	<i>Digitalis purpurea</i>					A					
Firblad	<i>Paris quadrifolia</i>										10
Fladkravet Kodriver	<i>Primula elatior</i>							5			
Foldblad (mikstur mod hudsygdomme)	<i>Veratrum</i>					A					
Forskelligfarvet Forglemmigej	<i>Myosotis discolor ssp. discolor</i>			3			4				
Frynseeg (tyrkisk Eg)	<i>Quercus cerris</i>										11
Galnebær	<i>Atropa bella-donna</i>					A					
Gråpoppel	<i>Populus xcanescens</i>										10
Gul Anemone	<i>Anemone ranunculoides</i>										10
Guldnælde	<i>Lamium galeobdolon ssp. galeobdolon</i>										10
Hænge-Pil	<i>Salix</i>										11
Håret Frytle	<i>Luzula pilosa</i>						4	5			
Håret Høgeurt	<i>Pilosella officinarum ssp. officinarum</i>								8		
Hassel	<i>Corylus avellana</i>							5			10
Havtorn	<i>Hippophaë rhamnoides</i>						4				
Hulkravet Kodriver	<i>Primula veris</i>							5			
Hvid Anemone	<i>Anemone nemorosa</i>						4				10
Hvidtjørn	<i>Crataegus</i>							5			
Hyrdetaske	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	1						5			
Julerose/Grøn Nyserod	<i>Helleborus viridis</i>					A					
Kær-Tidsel	<i>Cirsium palustre</i>		2								
Kejsertræ	<i>Paulownia tomentosa</i>					A					
Kinesertræ	<i>Koeleruteria paniculata</i>					A					
Knoldet Brunrod	<i>Scrophularia nodosa</i>							5			
Knold-Ranunkel	<i>Ranunculus bulbosus</i>						4				
Kongelys (slimløsnende hostemedicin)	<i>Verbascum</i>					A					
Kornet Stenbræk	<i>Saxifraga granulata</i>						4		8		
Korsknap	<i>Glechoma hederacea</i>			3			4	5			10
Kørvel	<i>Anthriscus sylvestris</i>							5			
Kristtorn	<i>Ilex aquifolium</i>										10
Kvan (fremmede for stofskiftet)	<i>Angelica archangelica</i>					A					
Kær-Tidsel	<i>Cirsium palustre</i>		2								
Læge-Kokleare	<i>Cochlearia officinalis ssp. officinalis</i>					3a					
Læge-Kulsukker	<i>Symphytum officinale</i>					A					

Dansk navn	Latinsk navn	Lokaliteter										
		1	2									
Løgekarse	<i>Alliaria petiolata</i>	1	2									
Lungeurt	<i>Pulmonaria obscura</i>						A		5			10
Mælkebøtte	<i>Taraxacum</i>		2	3				4				
Mammutræ	<i>Sequoiadendron giganteum</i>						A					
Mose-Bunke	<i>Deschampsia cespitosa ssp. cespitosa</i>											10
Navr	<i>Acer campestre</i>								5			
Nikkende Fuglemælk	<i>Ornithogalum nutans</i>	1										
Nyrebladet Ranunkel	<i>Ranunculus auricomus-gruppen</i>								5			10
Østersø-Hjælme	<i>Ammophila arenaria x Calamagrotis epigejos</i>									8		
Park-Lind	<i>Tilia xvulgaris</i>											11
Pigæble (bedøvende)	<i>Datura stramonium</i>						A					
Pinselilje	<i>Narcissus poëticus</i>	1										
Rams-Løg	<i>Allium ursinum</i>						A					
Robinie	<i>Robinia pseudoacacia</i>											11
Rød Kornel	<i>Cornus sanguinea</i>								5			
Rød Tvetand	<i>Lamium purpureum</i>	1	2	3				4	5	8		
Roset-Springklap	<i>Cardamine hirsuta</i>								5			
Sanikel	<i>Sanicula europaea</i>								5			
Skærm-Vortemælk	<i>Euphorbia helioscopia</i>										9	
Skov-Elm	<i>Ulmus glabra ssp. glabra</i>											10
Skov-Løg	<i>Allium scorodoprasum</i>								8			
Skov-Star	<i>Carex sylvatica</i>											10
Skovsyre	<i>Oxalis acetosella</i>								5			10
Skavgræs	<i>Equisetum hyemale</i>									8		
Skvalderkål	<i>Aegopodium podagraria</i>		2									
Slåen	<i>Prunus spinosa</i>			3	3a					8		
Småbladet Lind	<i>Tilia cordata</i>								5			
Spids-Løn	<i>Acer plantanoides</i>											11
Stilk-Eg	<i>Quercus robur</i>								5			10
Stor Fladstjerne	<i>Stellaria holostea</i>								5			10
Stor Konval	<i>Polygonatum multiflorum</i>											10
Storblomstret Kodriver	<i>Primula vulgaris</i>								5			
Strand-Engelskgræs	<i>Armeria maritima</i>			3								8
Strandmalurt	<i>Seriphidium maritimum ssp. maritimum</i>			3								
Sumpkarse	<i>Cardamine pratensis ssp. paludosa</i>		2									
Svaleurt	<i>Chelidonium majus</i>											11
Svovlgul anemone	<i>Anemone xlipsiensis</i>											10
Sydlig Lund-Fladstjerne	<i>Stellaria nemorum ssp. glochidisperma</i>											10

Dansk navn	Latinsk navn	Lokaliteter											
Tandfri-Vårsalat	<i>Valerianella locusta</i>			3									
Tandrod	<i>Cardamine bulbifera</i>							5					
Tempeltræ	<i>Ginkgo biloba</i>						A						
Trompetkrone	<i>Catalpa bignonioides</i>						A						
Tulipantræ (150 år)	<i>Liriodendron tulipifera</i>						A						
Tyndakset Gøgeurt	<i>Orchis mascula</i>										10	12	
Vandranunkel	<i>Ranunculus aquatilis</i>									9			
Vår-Gæslingeblomst	<i>Erophila verna</i>							5					
Vedbend Ærenpris	<i>Veronica hederifolia</i> ssp. <i>hederifolia</i>							5					
Vedbend-Torskemund	<i>Cymbalaria muralis</i>											11	
Vellugtende Gulaks	<i>Anthoxanthum odoratum</i>							8					
Vorterod	<i>Ranunculus ficaria</i> ssp. <i>ficaria</i>			3			4	5					
Weichsel	<i>Prunus mahaleb</i>									9			
Ægte Kastanie	<i>Castanea sativa</i>											11	
Ægte Kastanie (300 år)	<i>Castanea sativa</i>						A						
Østersø-Hjælme	<i>Ammophila arenaria</i> x <i>Calamagrotis epigejos</i>									8			

A = Apotekerrhaven

Fugleliste – udarbejdet af Frands Jensen. (Systematisk orden)

Toppet lappedykker	Brushane	Rørsanger
Gråstrubet lappedykker		Munk
	Svartbag	Havesanger
Skarv	Sølvmåge	Gærdesanger
	Stormmåge	Tornsanger
Fiskehejre	Hættemåge	Løvsanger
	Fjordterne	Gransanger
Knopsvane	Havterne	
Grågås	Tejst (kun på Sprogø)	Musvit
Bramgås		Sortmejse
Gravand	Huldue	Blåmejse
Gråand	Ringdue	Halemejse
Knarand	Tyrkerdue	
Skeand		Spætmejse
Taffeland	Gøg	Træløber
Troldand		
Bjergand	Mursejler	Gråspurv
Edderfugl		Skovspurv
Toppet skallesluger	Sanglærke	
Stor skallesluger		Stær
	Landsvale	
Musvåge	Bysvale	Ravn
Rørhøg	Digesvale	Krage
Tårnfalk		Råge
	Engpiber	Allike
Fasan	Hvid vipstjert	Husskade
Blishøne	Jernspurv	Tornirisk
Grønbenet rørhøne		Grønirisk
Vandrikse	Gærdesmutte	Stillits
		Bogfinke
Strandskade	Nattergal	Kærnebider
Klyde	Bynkefugl	Dompap
Vibe	Rødstjert	
Storspove	Husrødstjert	Gulspurv
Rødben	Solsort	Rørspurv
Hvidklire	Sangdrossel	
Tinksmed		